

INVESTMENT GUIDE

CG Corner

ยุทธ วรรณธรร

ความสำคัญของ การสร้างผู้บริหารสืบทอด

“คน” นับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งในการประกอบธุรกิจ และยิ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดศักยภาพการแข่งขันโดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงและระดับสูงสุด (Chief Executive Officer หรือ CEO) ในโลกธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูง ความสามารถในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และการกำหนดกลยุทธ์ธุรกิจเพื่อความอยู่รอดและมีศักยภาพเหนือคู่แข่ง ล้วนต้องอาศัยความสามารถของผู้น้ององค์กร ซึ่งประกอบด้วยทั้ง คณะกรรมการ ผู้บริหารระดับสูง และ CEO การมีผู้บริหารระดับสูง และ CEO ที่มี ความสามารถจึงมีผลต่อความสำเร็จขององค์กร อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและทุก ๆ คนที่เกี่ยวข้อง

บทบาทคณะกรรมการในการสร้างหรือเลือก CEO

การมีแผนสร้างผู้บริหารสืบทอดตำแหน่งเป็นกระบวนการสำคัญกระบวนการหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการที่ดี และถือเป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ในที่นี้หมายถึงคณะกรรมการที่มีหน้าที่เลือกสรร CEO และ/หรือกำกับดูแลให้มีแผนการสร้างผู้บริหารสืบทอด คณะกรรมการจึงต้องมีประสบการณ์และความสามารถในการอ่านทิศทาง การเปลี่ยนแปลงและสถานะขององค์กรในอนาคต ต้องสามารถกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ที่ CEO ต้องแสดงฝีมือ

วิวัฒนาการของสภาพแวดล้อมการแข่งขันทำให้พัฒนาการในแต่ละวงจรธุรกิจแตกต่างกันไป CEO ที่แสดงฝีมือได้ในวงจรธุรกิจหนึ่งอาจมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมกับอีกวงจรธุรกิจหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย ช่วง 5 ปีที่ผ่านมา น่าจะอธิบายได้ชัดเจน ในอดีต ธุรกิจธนาคารพาณิชย์หากินหลักอยู่กับส่วนต่างของดอกเบี้ยจากการให้กู้ยืมเงิน CEO ส่วนใหญ่จึงเติบโตจากสายงานสินเชื่อ ปัจจุบันธุรกิจธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนทิศทางไปหากินกับค่านายหน้าและค่า

ธรรมเนียมมากขึ้น ทำให้ค่าขายทุกประเภทธุรกรรมด้านการเงินกับบุคคลธรรมดาและรายย่อยโดยอาศัยฐานลูกค้าเป็นสำคัญ การตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภคจึงมีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจของธนาคาร ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งจึงเลือกเน้นการตลาดเป็นผู้บริหารระดับสูงมากขึ้น

บทบาทของ CEO ต่อแผนการสร้างผู้บริหารสืบทอด

ถ้าไม่นับบริษัทเกิดใหม่ บริษัทส่วนใหญ่มักตั้ง CEO จากคนภายใน แผนการสร้างผู้บริหารสืบทอดจึงนับได้ว่าเป็นกระบวนการแรกของการสรรหา CEO โดยทั่วไป CEO จะเป็นผู้พัฒนาแผนเสนอต่อคณะกรรมการ และมักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือกผู้สืบทอด บางแห่ง CEO ยกให้เป็นเรื่องของคณะกรรมการ CEO ที่ประสบความสำเร็จสูงและมีอำนาจมักมองข้ามความสามารถในการเป็นผู้นำของคนอื่นโดยเฉพาะลูกน้องของตนเอง หลงในความสำเร็จและความคิดเห็นของตนเอง จึงชอบคนที่คิดเหมือนตน ถ้าคณะกรรมการอ่อนแอ สุดท้ายจะเลือกคนประเภท “ใช่ครับนาย” (yes people) แผนการสร้างสืบทอดที่ผิดๆ หรือเลือก CEO ผิด สร้างความหายนะให้แก่ บริษัทต่างๆ มาแล้วมากมาย CEO จึงต้องรักษาความเป็นผู้นำที่ดีโดยให้ความสำคัญต่อแผนสืบทอด คณะกรรมการเองก็ต้องมีความกล้าในการทำหน้าที่และกำกับความเป็นผู้นำขององค์กรให้มั่นคง

เลือกคนในหรือหาคนนอกดี

ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าคณะกรรมการควรพิจารณาเลือกจากคนในก่อน นอกจากคนในไม่มีคุณสมบัติจริงๆ บริษัทที่มีผลประกอบการดีต่อเนื่องและแนวโน้มธุรกิจยังดี โอกาสเลือกคนในมีมาก ถ้ามีแผนการสร้างผู้บริหารสืบทอดดี คนในมีโอกาสดีเปรียบ แต่ก็มิใช่ข้อเสียเปรียบตรงที่ CEO และคณะกรรมการรู้จัก

และจุดอ่อนผู้บริหารภายใน แต่ไม่รู้จุดอ่อนผู้สมัครจากภายนอกดีพอ การเลือกคนนอกอาจใช้วิธีดึงคนเก่งจากคู่แข่งหรือใช้บริษัทสรรหา (Head Hunter) อย่างไรก็ตาม ทั้งเลือกคนในหรือหาคนนอกล้วนมีข้อดี ข้อเสียให้พิจารณาให้รอบคอบ ดังนี้

ข้อดีและข้อเสียของการเลือกคนใน :-

1. คนในเป็นที่รู้จักดีอยู่แล้ว รู้ฝีมือ รู้พฤติกรรมและทัศนคติดี
2. เป็นการสร้างเส้นทางเติบโตให้ผู้บริหาร สร้างแรงจูงใจในการแสดงผลงาน
3. ได้รับการฝึกฝนจากลูกพี่ รู้เรื่องภายในเป็นอย่างดี
4. ทำหน้าที่ได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคยกับคนและงาน
5. ถ้ามีจุดอ่อน คณะกรรมการและ CEO จะรู้ เป็นข้อเสียเปรียบคนนอก
6. วิสัยทัศน์อาจแคบกว่าคนนอก อาจไม่สามารถคิดหรือทำอะไรใหม่
7. ผู้บริหารที่มีโอกาสถูกเลือกบางคน อาจพยายามเลื่อยขาเก้าอี้ CEO ปัจจุบัน หรือสร้างปัญหาให้กับผู้บริหารอื่นที่เป็นคู่แข่ง
8. มีโอกาสสร้างความแตกแยกทางความคิดของคณะกรรมการ เพราะรู้จุดอ่อนคนในเป็นอย่างดี

ข้อดีและข้อเสียของการเลือกคนนอก :-

1. ข้อเสียที่สร้างให้บริษัทอื่นอาจเป็นที่สนใจของคณะกรรมการคัดเลือก ทำให้ได้เปรียบคนใน
2. มีโอกาสสร้างมาตรฐานใหม่ ได้ความคิดและประสบการณ์ใหม่ๆ
3. มีคนนอกช่วยสร้างบรรยากาศความคาดหวังในแง่ดี เป็นโอกาสที่ได้แสดงฝีมือ
4. คณะกรรมการไม่รู้จุดอ่อนลึกซึ้งซึ้งพอ
5. คนนอกไม่รู้จักและไม่มีความสัมพันธ์กับลูกค้าและคู่ค้า
6. อาจเสียผู้บริหารที่ดี ขยัน ซื่อสัตย์ อยู่กับบริษัทนานที่มีความคาดหวังจะเป็น CEO
7. ผู้ถือหุ้นโดยเฉพาะผู้ถือหุ้นสถาบันอาจไม่ชอบ เพราะไม่มั่นใจว่าจะเปลี่ยนแปลงในทางดีขึ้นหรือไม่ อาจพอใจกับสถานะบริษัทที่เป็นอยู่
8. ต้องเสียเวลาทำความคุ้นเคยกับธุรกิจใหม่ ทำความเข้าใจวัฒนธรรมองค์กรใหม่

คณะกรรมการต้องใช้ความรอบคอบในการประเมินจุดอ่อนจุดแข็งไม่ว่าจะเป็นคนในหรือคนนอกว่าสอดคล้องกับทิศทางขององค์กรที่ต้องการจะไปหรือไม่ ต้องถามตัวเองให้ชัดเจนว่าต้องการผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) หรือไปแบบเดิมๆ การเปลี่ยนทิศทางไม่จำเป็นว่าต้องใช้คนนอก ตัวอย่างเช่น Jack Welch

ซึ่งเป็นคนในของ General Electric หรือ G.E. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก

คุณสมบัติที่จำเป็นของ CEO ที่ต้องการ

1. อุปราสัยดี ซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ วิสัยทัศน์กว้างไกล
2. มีความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ และคุณสมบัติพิเศษในอุตสาหกรรมนั้นๆ
3. มีความชำนาญในการบริหารจัดการโดยเฉพาะความท้าทายขององค์กร
4. มีความชำนาญในการบริหารจัดการเรื่องคน มีความเชื่อในคุณค่าและศักดิ์ศรีของคน
5. มีประวัติความสำเร็จจากการทำหน้าที่ในตำแหน่งงานในอดีต

กระบวนการของแผนการสร้างผู้บริหารสืบทอด

หลักปฏิบัติที่ดีควรเริ่มอย่างน้อย 2 ปีล่วงหน้าก่อน CEO ครบอายุงานหรือสัญญาจ้าง คณะกรรมการและ CEO ต้องทบทวน Job Description และอุปนิสัยส่วนตัวผู้บริหารที่กำลังสร้าง กำหนดคุณสมบัติที่ต้องการ แล้วระดมผู้บริหารที่เข้าข่ายซึ่งควรประสบความสำเร็จจากการทำหน้าที่มาแล้วอย่างน้อย 2-3 ฝ่ายงาน เช่น การตลาด การเงิน หรือหน่วยธุรกิจหรือศูนย์สร้างกำไร (Profit Center) ถ้ามีผู้บริหารคนที่มีคุณสมบัติคนเดียว คณะกรรมการต้องสร้างผู้บริหารนั้นๆ ให้มีความพร้อม ถ้ามีหลายคน ต้องมอบหมายงานให้แข่งขันแสดงฝีมือ ต้องมีการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน โปร่งใส สุดท้ายต้องมีผู้บริหารทดแทน (Replace) ได้อย่างน้อย 1 ปีก่อน CEO เกษียณ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจะเห็นว่า การสร้างผู้บริหารสืบทอดตำแหน่งเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของทั้งคณะกรรมการและ CEO การเลือกได้ CEO ที่ดีไม่ว่าจากคนในหรือคนนอก คณะกรรมการจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการดังกล่าว องค์กรประกอบคณะกรรมการจึงต้องประกอบด้วยกรรมการที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการสร้างผู้บริหารสืบทอด

นักลงทุนเองควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาคุณสมบัติ คณะกรรมการและผู้บริหารโดยเฉพาะ CEO องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ต้องอาศัยความสามารถของคนกลุ่มนั้นนำทางไม่ควรสนใจแต่ตัวเลขผลประกอบการอย่างเดียว การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกธุรกิจปัจจุบันตลอดจนการแข่งขันที่ดุเดือดเข้มข้นต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลง สามารถรักษาศักยภาพการแข่งขัน ธุรกิจจึงจะยืนหยัดยืนยาวอย่างมั่นคง ช่วยลดความเสี่ยงและรักษาหรือเพิ่มมูลค่าหุ้นแก่ผู้ถือหุ้นโดยทั้งคณะกรรมการ ผู้บริหารและ CEO จะต้องมีคุณสมบัติสูงสุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนด้วย **M&W**